

belügye, amely nemzetközi megbeszélés tárgyává sem tehető, miután úgy mi, mint szomszédaink is természetesen kölcsönösen tartózkodunk egymás belügyeibe való beavatkozástól.

— Azt hiszem, hogyha a közélet egyes tényezői céltalanul, okatlanul nem vetnek fel zavaró momentumokat, a lefolytatott tárgyalások alkalmat adnak arra, hogy Magyarország részéről nemzetközi vonatkozásban kedvezőbb helyzet létesüljön annál is inkább, mivel helyes és előnyös megállapodásokat létesítettünk és így jelentős lépést tettünk előre az ország érdekében.

— Tárgyalásaink másik csoportjának anyagát a kölcsön ügye képezte. Mint ismeretes, május óta a kölcsön ügye nem haladt előre, mert a reparációs bizottság határozata fenntartotta a lehetőségét annak, hogy a felveendő kölcsön egyrésze reparációra biztosítsák és nem járult hozzá, hogy a kölcsönügy lebonyolítása a Népszövetség által történjék, ami pedig angol és amerikai pénzügyi felfogása szerint feltétele volt a kölcsön folyósításának. A mi részünkről elérendő cél tehát három pontra irányul:

1. El kellett értnünk, hogy a felveendő kölcsönt a reparációs fizetéstől mentesítsék;

2. hogy azt a Népszövetség bonyolítsa le;

3. hogy már most fixirozassanak a kölcsön lebonyolításának főbb etappjai, illetve azok a határidők, amelyeken belül az egyes lépéseknek történnie kell.

A létrejött megegyezés e három irányban megfelel a várakozásunknak. A kisántant hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország olyan összegű kölcsönt vegyen fel, amely elegendő pénzügyi helyzetének szándására a nélkül, hogy abból a kölcsönből reparációra bármit kellene fordítania. Hozzájárult másodsorban ahhoz, hogy a kölcsönt velünk együtt és az érdekelt faktorokkal együtt a Népszövetség bonyolítsa le és hozzájárult végül ahhoz, hogy megállapítsanak azok a terminusok, amelyekben belül a kölcsön lebonyolítása érdekében szükséges egyes lépések megteendők lesznek. A kisántant ugyanis a Népszövetség tanácsához még ezen ülészak alatt előterjesztést tesz az iránt, hogy amint a reparációs komisszió az újabb határozatot meghozta, a kölcsön tervének kidolgozása végett nyomban küldje Magyarországra a pénzügyi bizottság tagjait.

Összefoglalva a mondottakat, detailokra nézve

tehát még beható tárgyalásokra van szükség. De az ügyet biztosítottak látom. Biztosítottak látom továbbá, hogy a kölcsön belátható időn belül lebonyolítható lesz annál is inkább, mert a kisántant államainak vezetőivel lefolytatott tanácskozások során azt az impressziót nyertem, hogy a kölcsön reánk nézve elfogadható és megfelelő feltételek mellett lesz lebonyolítható és hogy a detail kérdésekben is képesek leszünk kielégítő megoldást találni.

A miniszterelnök Budapestre érkezett.

Bethlen István gróf miniszterelnök ma délután két óra 50 perckor indult el a bécsi gyorsvonattal vissza Budapestre. A gyorsvonat

pontosan érkezett Budapestre a keleti pályaudvarra, hol a fődönt várócsarnokban a miniszterelnök fogadására összegyűlt közönséges lelkes ovációban részesítette a szalonkocsijából kiszálló miniszterelnököt. A várakozók között volt a miniszterelnök felesége, Vass József helyettes miniszterelnök, Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, Brentane amerikai követ, bárcai házi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár, Petry Pál államtitkár és az egységes párt számos képviselője. A miniszterelnök az üdvözlések után autójába szállt és a miniszterelnöki palotába ment. Dr. Daruváry Géza külügyminiszter családi és magántügyeinek elintézése végett Bécsben maradt.

Rozsvalutára tér át a város.

(A Szeged tudósítójától.) A város tanácsa — mint ismeretes — a kormány legújabb földbérrendelete alapján elvileg elhatározta, hogy a Horgos alatt elterülő városi bérföldek béreit revízió alá veszi és a méltányosság határáig redukálja. A rendelet ugyanis kimondja, hogy azoknak a régebben hasznosított bérföldeknek a bére, amelyeknek hozadék értéke a hasznosítás óta csökkent, redukálendő. A város bérföldeit közül csupán a horgosi bérföldeknél történt ilyen változás.

A polgármester szombat délelőtt rendkívüli ülésre hívta össze a tanács tagjait, hogy az elvi határozat alapján a bércsökkentés mértékét is megállapítsa. Hosszu vita fejlődött ki a kérdés között, a tanács egyik fele 10 százalékos bércsökkentést ajánlott, a másik fele 20 százalékos. A szavazatok egyenlően oszlottak meg a két álláspont között és így a kérdést a polgármester szavazata döntölte el, aki a 20 százalékos bércsökkentés mellett foglalt állást. Horgos fölött a városnak négy-ötezer hold bérfölde van, tehát ez a 20 százalékos bércsökkentés jelentékeny anyagi differenciát jelent.

A rendkívüli tanácsülésen foglalkozott a tanács a földbérrendelet egyéb intézkedéseivel is. A rendelet egyik szakasza kimondja, hogy a bíróság, — ha az egyezkedés sikertelensége esetén hozzá kerül a kérdés — lehetőleg olyan terményértékben állapítsa meg a földbért, amely termény főterménye a kérdéses bérföldek. Mivel a városi földek, különösen a homokföldek bérleti körében többször fölmerült már az a kívánság, hogy a város térjen át a buzavaltól a rozsvalutára — homokföldeken ugyanis

nem terem meg a buza —, a tanács elhatározta, hogy ezt a kívánságot teljesíti. A tanács határozata szerint már a tavaszi bérfizetés alkalmával rozsvaluta alapján fizetik a homokföldbérlet a hasznobért és a rozsvaluta az őszi félre is vonatkozik, még pedig úgy, hogy a most esedékes béreket a régi buzavaltás kulcs szerint fizetik be ugyan a bérlet, de időközben a könyvvívői hivatal elkészíti a számításokat és abban az esetben, ha a rozs-kulcs szerint kevesebbet kellett volna fizetniük, a különbözetet a következő félév hasznobérébe tudja be a város; abban az esetben azonban, ha többet kellett volna fizetniük, a város elengedi a differenciát.

A rozsvalutás bérrendszert a tanács csakis a homokföldeknél vezeti be, a feketeföldeknél továbbra is megmarad a buzavalt. A városnak körülbelül negyvenezer hold bérfölde van, ebből hatvan-hetven százalék a homokföld, tehát a rozsvaluta dominál majd. A különböző bérkulcs azonban rendkívül komplikálja a számításokat és így a könyvvívőségnek gyűlik csak meg a munkája. A bérlet számára azonban — véleményünk szerint — nem előnyösebb a rozsvaluta, mint a buzavalt, mert hiszen soká nem fizették a bért természetben és így teljesen közömbös, vajjon a rozs ára alapján, vagy a buza ára alapján fizetik a béreket. A rozs és a buza ára között átlag huszonöt százalékos differencia van ugyan, de ugyanannyi a sulydifferencia a buza és a rozs között ugyanannál a bérletnél.

Magyarok szelidítése.

Irtá: Móra Ferenc.

III.

Öreg Buzogány András hatrongyosi nemes ur azt se tudta, fiu-e, vagy lány, mikor Mária Terézia azt a parancsot adta a térdig strimflis lakájnak, hogy mutassa meg neki az udvari macskákat. Hiszen macskát láthatna ő Hatrongyoson is, még pedig akkorákat, hogy Bécsben oroszlanak néznék őket. A multkor is akkora kandurt ütöttek agyon a béresek, hogy ha az ennek a börbajuszu uraságnak a lábászárán mére volna meg, hogy mekkora hó lesz a télen, alighanem strimfli nélkül szaladt volna ki a világból.

A börbajuszu azonban nem sejtette, hogy az öreg kurucnak ilyen vérszomjas gondolatai vannak, mert nagyon nyájas vigyorgással kellemkedett neki vagy kilenc szobán keresztül, amik mind tele voltak kopaszszájú szentek írott képeivel, úgy, hogy alig győzte előttük a keresztet hányni, mint illendőségudó ember. Csak akkor kapott észbe, mikor az utolsó terem aranyrámás képei közt ráismert a teveszájú Leopoldus császárára.

— Hü, a keserves Ponciusát neki, de riva fakadhatott ennek az anyja is, mikor az ülésben ducolgatta, oszt azt mondta neki, hogy „szép a baba, szép, szép, szép.”

Ha már a keresztvetést vissza nem csinálhatta, legalább egy kis káromkodással tette jóvá a vétkét!

A hosszú sor szoba végén egy kis benyilóba tessékelt be a lakáj a nemes urat. Nem volt abban egyéb egy bársonypokrónál, azon pedig nem volt egyéb kilenc macskánál. A hosszú selyemszőrű, nekigömblyödött cicák szerte-szét szundikáltak a pokrócon és lustán pillogtak föl az ajtónyitásra.

— Látolsz, mátyar? — kérdezte a börbajuszu.

— Látni látok, — mordult el Buzogány, — de mi az istennyilat csináljak én ezekkel a förtelmes dögökkel?

— Meksimókatni, — vihogott a cseléd.

Az öreg nemes ur utálta a macskát világeletemben, legfőljebb olyankor talált benne örömet, ha kutyát uszthatott rá, de a királyasszony kedvéért erőt vett magán. Ha arra támadt gusztusa, hogy ő vele simogattassa meg a macskáit, hát ő azt is megpróbálja. (Ugyan olyan szép asszonynak okosabb gusztusa is lehetne, azt a csillagos mindenit neki!)

A próba azonban nem sikerült. Buzogány András úgy szaladt ki a macskaszobából, hogy aztán maga is szégyelte. De hát olyan fujva, prüszkölve ugrottak neki a szikrázó szemű cicacikák, mintha csak hirt kaptak volna a hatrongyosi atyjuk fiaitól, hogy ez az a rettenetes macskahóhér, akinek ki kell szedni mindakét szemét.

Még akkor is alig szuszogott a nagy ijedségtől, mikor már megint a királyasszony előtt állt.

— No látta-e kelmed az én szilaj jószágaimat?

— Igenis láttam, fölséges asszonyom.

— Hát mit szól kelmed hozzájuk?

— Hát, grácia a fejemnek, elég rusnya jószágok, de alighanem tigris-tejet szoptak kölyökökben.

— No hát jöjjön be kelmed hozzám estére is, ha csudát akar látni. Mikor én vacsorázom, akkor ezek a szilaj kis fenevadak mind ott állnak az asztalon. Még pedig kétféleképpen. A másik kétféleképpen gyertyát fognak, úgy világítanak.

Térdeket hajtott az öreg kuruc, mert értette, hogy mire céloz ez a beszéd s úgy elsurrant az udvarból, hogy a fiai se vették észre. Össze-vissza bolyongta délután a bécsi várost, még a szénáskerteket is megnézte, ott szalon-

názott a boglyák árnyékában. De gyertyagyújtás idejére pontosan megjelent az udvarnál. Ott már akkor várták s vitték egyenest a királyasszony elejébe. Ott ült az egy kerek márványasztalnál, amelyik aranyabrosszal volt leterítve, azon pedig ott állt kétlábos a kilenc macska s mind a kilenc egy-egy égő gyertyát szorongatott a két első mancsában. De úgy álltak azok ott, mintha csak kőből faragták volna őket. Még a szemük se rebbent, akárhogy cicegtek, siccegték nekik az udvari tányérnyalók.

— No, Buzogány uram, — villant oda diadalmasan az öreg magyarra, — elhiszi-e már kegyelmed, hogy a szokás erősebb a természetnél? Ugy szeliditem én meg a szilaj magyarokat, ahogy ezek a vad macskák megvannak szelidítve.

Leté erre olyan nevetés, hogy senki se vette észre, mikor a hatrongyosi kuruc odatoppant az asztalhoz s kirázta a szép aranyabrossza azt az egeret, amit délután odakint fogott a szénás kertekben.

— Jj! — ugrott föl sikoltva a királyasszony, ahogy az egér végigcsont az abrosszon. Mert hiába, csak asszony az asszony, ha korona van is fején s megirta azt már a nagy tudományu apácai Tsere János is az első magyar enciklopédiácskában, hogy természeti ellenkezés vagyon az egér, meg az asszony közt.

A kilenc macska pedig elhajtotta a gyertyát, ahogy az egeret meglátta s úgy elkezdtek kergetni az istenadát abban a nagy hodályban, ahogy még egy óra mulva is alig bírta őket összefogdosni az udvari cselédség.

Öreg Buzogány András pedig odaállt nagy-dacosan a királyasszony elé és szép recsegő hangon oda vágta neki az igazságot:

— Elhiszi-e már fölséged, hogy vér vízzé nem válik?